

PREDIKING OVER MATTHEÛS 10: 16-33

Schriftlezingen: Jeremia 20: 7-13 en Mattheüs 10: 16-33

Gemeente van onze Heer Jezus Christus.

Ik weet niet of het hier bij u in Benoordenhout veel moeite kost om - bijvoorbeeld - vacatures in de kerkenraad te vervullen, of andere vrijwilligers te vinden. Maar als je om je heen kijkt en luistert krijg je de indruk dat dit vaak wel een uitdaging is. In Maassluis is dat in ieder geval ook zo. Niet alleen de kerk kampt daar natuurlijk mee, ook op andere terreinen liggen de vrijwilligers niet altijd voor het oprapen, maar laten we het nu voor het gemak dan toch maar even tot de kerk beperken.

Als er veel vacatures zijn, en als vacatures maar voortduren, dan krijgen we als vanzelf oog voor de noodzaak van - een beetje populair gezegd - "peptalk". Het is van belang om mensen te motiveren, aan te moedigen. Bijvoorbeeld door te zeggen: je investeert wel, maar je krijgt er minstens zo veel voor terug. Of: het zou zonde zijn als jij jouw talenten ongebruikt zou laten. En deze: we mogen het samen doen en vele handen maken licht werk.

Ik wil de waarde van al deze goed bedoelde uitspraken beslist niet ontkennen. Ze zijn trouwens ook gewoon waar en iedereen die zich al ergens voor inzet zal dat waarschijnlijk ook beamen. Het werken in de wijngaard is verrijkend, je hebt altijd meer in huis dan je van tevoren denkt en je staat er inderdaad niet alleen voor. Laten we elkaar dit vooral ook steeds voor ogen blijven houden! En toch is dat niet alles wat er te zeggen valt. "Peptalk" kan immers ook gemakkelijk klinken en goedkoop zijn.

In het evangelie voor deze zondag worden de leerlingen van Jezus er op uit gezonden. Dat gaat altijd samen. Er is geen leerling die niet vroeg of laat gezonden wordt. En omgekeerd blijf je, eenmaal gezonden, altijd leerling, tot je laatste snik.

Jezus rust zijn leerlingen toe en Hij bereidt hen voor op de dingen die hun te wachten staan. Maar het is allesbehalve goedkope "peptalk" wat wij te horen krijgen. Sterker nog: het heeft bijna iets in zich van ontmoedigingsbeleid. Neem alleen al zo 'n eerste zin: "Bedenk wel, Ik zend jullie als schapen onder de wolven."

Toe maar! Als schapen onder de wolven. Dat klinkt niet bepaald opbeurend. Alsof het leven nog niet ingewikkeld genoeg is, in deze tijd waarin iedereen je vijand kan zijn die jou kan besmetten met het Corona-virus, zodat je misschien onwillekeurig geneigd bent om iedereen met argusogen te bekijken.

Bovendien: als je dat hoort durf je toch al bijna nergens meer aan te beginnen? Stel je voor dat je dat tegen iemand zegt die je graag als ambtsdrager of voor een andere taak wilt vragen: denk er goed om, je gaat het verdraaid lastig krijgen, je loopt risico's, de prijs is hoog. Of het met die vacature dan ooit nog iets worden zal ...

Nee, het is bepaald geen goedkope "peptalk" maar een pijnlijk eerlijk verhaal. In de woorden uit één van de gelijkenissen van Jezus: bereken de kosten voordat je begint. Zorg dat je goed voorbereid bent. Leerling en gezondene zijn betekent: kwetsbaar zijn en je daarvan terdege bewust zijn.

Hoe kwetsbaar, dat vinden we bijvoorbeeld aangrijpend geïllustreerd in de profetenlezing voor deze zondag.

Ook Jeremia is niet iemand die zijn werk doet omdat het zo leuk en zo ontspannend is. Jeremia was geen profeet voor zijn gemak. Diepe tonen slaat hij aan. Je krijgt zelfs de indruk

dat hij zich genomen voelt, er in geluisd. Hij is profeet tegen wil en dank.

In zekere zin geldt dat ook van leerlingen en gezondenen, van ons dus. Geloven is geen onschuldige hobby, niet iets dat je er even bij doet. Het is soms ploeteren, veel geduld hebben, een lange adem. Je bent niet jarig! Je kunt op weerstand stuiten - weerstand die misschien ook nog wel dieper in jezelf zit dan je denkt.

Zolang je zegt wat de mensen graag willen horen, als een soort "entertainer", of als iemand die de status quo bevestigt, is er niets aan de hand. Dat zit diep in onze cultuur. Ook in onze kerkelijke cultuur, vrees ik. Mensen willen met een goed gevoel, met een blij gevoel de kerk uit gaan. Zeker nu het, zij het met de nodige beperkingen, eindelijk weer kan. Daar is op zich natuurlijk ook niets mis mee. Gevoel is niet onbelangrijk. Ondertussen: het gaat toch wel om meer dan een fijn gevoel, om meer dan aan je vrome of minder vrome trekken komen.

Vroeger werd de kerkdienst nog wel eens aangeduid als de godsdiensttoefening. Prachtig woord - en wat jammer dat zulke woorden meer en meer in onbruik raken. De godsdiensttoefening, het oefenen van jezelf en elkaar in het dienen van God. Een oefenplaats, een voorbereiding, om er door de week weer tegen en tegenaan te kunnen. Trainen is het wat wij hier doen, en dat vraagt discipline. Je kunt geen discipel zijn zonder discipline.

Mensen naar de mond praten is geen kunst. Maar zeg je dingen die minder prettig in het gehoor liggen, word je kritisch, ga je morrelen aan allerlei zekerheden, of schijnzekerheden, ben je een luis in de pels, word je lastig, dan worden mensen onrustig, dan heb je de poppen aan het dansen.

Dat heeft Jeremia ondervonden en dat zal een ieder ondervinden die het met zijn of haar geloof serieus neemt. Als

je nooit iets van die weerstand merkt, zou dat er dan misschien op kunnen wijzen dat de kerk inmiddels veel te veel "salonfähig" is geworden, veel te braaf, veel te burgerlijk, veel te veel aangepast en tevreden met "wat nu eenmaal is zoals het is"? Bedenk: het Goede Nieuws - het beste nieuws dat een mens krijgen kan - zet alles op zijn kop. Niet alleen bij "die ander" maar misschien ook wel bij mijzelf.

Want ik moet u eerlijk zeggen: ik word zelf ook liever niet gestoord in het leven dat ik leid. Nogmaals: er is ook in onszelf misschien wel de nodige weerstand te overwinnen. Ik wil er van nature ook niet aan. Ik wil zelf de regie behouden over mijn leven, doen wat ik lekker vind.

En dat het Evangelie stoort, aan zekerheden of schijnzekerheden morreelt, kritisch is, dat staat wel vast. Het Evangelie sluit niet naadloos aan op ons leven. Het roept mij op om op de bres te staan voor de zwakkeren in de samenleving, om op te staan tegen racisme, discriminatie en ongelijkheid, om bewust om te springen met wat de aarde geeft, om met aandacht door het leven te gaan en er te zijn voor wie misschien wel zonder woorden een beroep op mij doet, misschien wel juist in deze crisistijd die zo verwarrend en onzeker is - ook als ik er geen zin in heb, als het mij iets kost, als het mij niet uitkomt.

Nee, je gelooft niet voor je gemak. Jezus weet dat als geen ander. Hij werd zelf op de proef gesteld in de woestijn, Hij ondervond de zuigkracht van de verleiding om de kortste en snelste en gemakkelijkste weg te kiezen in plaats van de weg van de solidariteit en de trouw aan God en mensen.

"Wees dus scherpzinnig als een slang", zegt Hij, "maar behoud de onschuld van een duif." Ofwel: wees paraat en slagvaardig, geef je ogen en je oren goed de kost, laat je niet verrassen, maar verlies daarbij tegelijk nooit je argeloosheid, je openheid en je onbevangingheid. Durf er op te

vertrouwen dat je - inderdaad - er niet alleen voor staat, dat er van Hogerhand voor je gezorgd wordt, dat de goede Geest je de juiste woorden zal ingeven, dat de goede Geest je staande zal houden, dat de Heer zelf voor zijn eigen werk in staat.

Aan de ene kant zou je er haast voor terug schrikken, zeker als je beseft dat het volgen van Jezus tot een radicale keuze kan leiden - Jezus heeft het over broers die elkaar uitleveren, over ouders en kinderen die tegenover elkaar komen te staan - maar aan de andere kant roept Jezus ons nu juist op om niet bang te zijn. Je lichaam kunnen ze doden maar je ziel, dat wil zeggen: de diepste kern van je mens-zijn, van je bestaan, daar komt niemand aan. Er kan je van alles gebeuren, maar nooit zul je vallen uit de hand van God. Zelfs al je haren zijn geteld!

"Wees niet bang voor hen die wel het lichaam maar niet de ziel kunnen doden. Wees liever bang voor Hem die in staat is en ziel en lichaam om te laten komen in de Gehenna", dat laatste wil zeggen: in het dodenrijk.

Overigens klopt de vertaling hier niet helemaal. Daar moet ik toch nog iets over zeggen. Letterlijk staat er: "Vrees niet voor hen die wel het lichaam maar niet de ziel kunnen doden. Vrees liever Hem die in staat is en ziel en lichaam om te laten komen ..."

Voelt u aan wat ik bedoel? In de eerste helft van de zin is het "vrezen voor", in de tweede helft "vrezen". Dat is een subtiel verschil. "Vrezen voor" is iets anders dan "vrezen". Wij worden niet opgeroepen om voor God te vrezen maar wel om God te vrezen. U hoort hier op de achtergrond de bekende Oud-Testamentische uitdrukking "vreze des HEREN" mee klinken. Dat heeft niets te maken met bang zijn maar alles met heilig ontzag, met eerbied. Hij is te vrezen maar we hoeven niet bang voor Hem te zijn! In de omgang met Hem worden wij juist van onze angsten bevrijd.

Nee, dat gaat niet vanzelf. Dat blijft misschien wel een levenslange strijd. Zoals het dat ook voor Jezus was. Het bleef niet bij de beproeving in de woestijn, in Gethsemane kwam het in een andere vorm levensgroot weer terug.

Het is steeds weer die vraag: "Waarom moest ik uw stem verstaan?" Was er dan werkelijk geen andere weg? Totdat je, steeds opnieuw, bij Hem uitkomt die deze indringende woorden spreekt en uiteindelijk zelf volbrengt en juist daardoor een bron van inspiratie en kracht is voor jou, om er toch maar niet de brui aan te geven en je plaats als leerling en gezondene weer in te nemen en er toch maar weer voor te gaan.

In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

AMEN.